

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ziņnesis

2013 SEPTEMBRIS

Pieminekļu valdes 90 gadus atzīmēs ar konferenci un grāmatu

2013. gadā aprit 90 gadi kopš laikrakstā „Valdības Vēstnesis” tika publicēts Likums par pieminekļu aizsardzību, kas pirmo reizi Latvijā paredzēja izveidot speciālu kultūras pieminekļu aizsardzības institūciju – Pieminekļu valdi.

Tā kļuva par 20. gs. 20.-30. gadu stūrakmeni kultūras mantojuma pārvaldībā Latvijā, radot pamatu kultūras pieminekļu aizsardzības, apzināšanas un pārvaldības darbam, kas tika turpināts arī vēlākajās desmitgadēs. Atzīmējot Pieminekļu valdes izveides gadadienu un lai izvērtētu 20. gadsimta starpkaru perioda kultūras mantojuma aizsardzības un pārvaldības teorētisko un praktisko pieredzi, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija un Latvijas Nacionālais vēstures muzejs 18. septembrī organizē starptautisku zinātnisku konferenci „Kultūras mantojuma pētniecība un pārvaldība Baltijas valstīs 1920. – 1930. gados: pagātnes mācības un laikmetīgie izaicinājumi”. Tā notiks Latvijas Universitātes Mazajā aulā Raiņa bulvārī 19.

Konferences noslēgumā tiks atvērta arī grāmata „Pieminekļu valdei 90. Pieminekļu valdes mantojums LNVM krājumā”. To izdevis Latvijas Nacionālais vēstures muzejs - viens no lielākajiem Pieminekļu valdes savākto arheoloģisko, etnogrāfisko, vēsturisko un mākslas materiālu glabātājiem.

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES
MUZEJS (LNVM),
Pils laukums 3 (Rīgas pils, 3. stāvā);
tālrunis: 67221357.
Muzejs uz nenoteiktu laiku
apmeklētājiem slēgts.
www.lnvm.lv

LNVM nodaļa „DAUDERI”,
Sarkandaugavas iela 30, Rīga,
LV- 1005; tālrunis: 67392229.
Ekspozīciju darba laiks:
pirmdien, otrdien – slēgts;
trešdien - svētdien no 11.00 -17.00.
www.lnvm.lv

LNVM nodaļa ĀRAIŠU
ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS
Āraiši, Amatas novads LV 4140;
tālrunis: 64107080; 26567912.
Ekspozīciju darba laiks:
no 1. novembra pirmdien,
otrdien - slēgts;
trešdien - svētdien no 10.00 līdz 16.00.
Līdz 1.novembrim:
pirmdien - svētdien no 09.00 līdz 19.00.
www.lnvm.lv

Izstādes

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS, Pils laukumā 3,
Rīgas pils 3. stāvā

Muzeja pamatekspozīcija uz nenoteiktu laiku apmeklētājiem slēgta.

vieta: LNVM nodaļa „DAUDERI”

pastāvīgās izstādes

- „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, „Gaida Graudiņa kolekcija”, „Dauderu” vēsture”.

LNVM izstādes ārpus muzeja

Izstāde „Latviešu vispārīgiem dziesmu svētkiem – 140”.

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka | laiks: līdz š. g. 15. novembrim.

Pasākumi

vieta: LNVM nodaļa „DAUDERI”, Rīgā, Sarkandaugavas ielā 30.

Jābrauc ar 5. vai 9. tramvaju līdz pieturai „Aldaris” vai ar 267. maršruta taksometru līdz galapunktam. Ir autostāvvietas.

laiks: 14. septembrī plkst. 12.00

- Ģimenes diena muzejā. Tematiska nodarbība „Skola senākos laikos”.

Mazie apmeklētāji uzzinās, kādos apstākļos un ko skolēni agrākos laikos mācījušies Latvijas lauku un pilsētu skolās. Būs iespēja apskatīt un salīdzināt dažādas skolas lietas, piemēram, skolēnu somu atšķirīgo izskatu, tāpat rakstāmpiederumus – spalvas un spalvaskātus, grifeles un tintnīcas, arī mācību grāmatas – interesenti varēs pamēģināt lasīt veco druku un risināt āķīgus uzdevumus no senajām mācību grāmatām.

Par ģimeni šo nodarbību kontekstā

muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radnieki, draugi).

Maksa par pasākumu 2.50 Ls, neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita.

Attēlā: Skolas lietas no LNVM krājuma. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

Bez maksas apmeklējums

Katra mēneša pēdējā sestdienā ieeja muzeja nodaļā „Dauderi” ir par brīvu. Septembrī ikmēneša bezmaksas apmeklējuma diena – 28. septembris.

Savukārt Senioru dienā 1. oktobrī Āraišu arheoloģiskais muzejparks aicina pensionārus bez maksas apmeklēt ezerpili un tai piegulošo teritoriju.

Ģimenes dienas turpmāk notiks „Dauderos”

LNVM speciālisti, turpinot mazo vēstures interesentu izglītošanas darbu ārpus Rīgas pils, bērniem domātās muzejpedagoģiskās programmas līdz 2014. gadam īsteno LNVM nodaļā „Dauderi”.

„Dauderu” pievilcību vairo plašais parks, kas ieskauj muzeja ēku. Tajā ģimenes ar bērniem daļu šīs vietas apmeklējumam atvēlētā laika var pavadīt svaigā gaisā.

„Dauderi” atrodas Rīgā, Sarkandaugavas ielā 30. Jābrauc ar 5. vai 9. tramvaju līdz pieturai „Aldaris” vai ar 267. maršruta taksometru līdz galapunktam. Ir autostāvvietā.

Cikla „Ģimenes diena muzejā” nodarbības rudens/ziemas sezonā:

14. septembrī plkst. 12.00 nodarbība „Skola senākos laikos”.

12. oktobrī plkst. 12.00 „Dzīve pilsētas namā pirms 100 gadiem”.

9. novembrī plkst. 12.00 „Mana Latvija”.

14. decembrī plkst. 12.00 „Mācīsimies Ziemassvētku dzejolīti muzejā jeb Mazās Māras ziemas stāsts”.

Arī skolu audzēkņus aicina uz „Dauderiem”

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs skolēnus aicina apmeklēt LNVM nodaļu „Dauderi”, kur

daudziem neierastā vidē varēs izpētīt dažādu laika posmu rotālietas, iepazīties ar skolas bērnu gaitām senākos laikos, uzzināt par modes tendencēm un uzvedības kultūru, iejusties bruņinieku laikmeta noskaņās utt. Muzejpedagoģiskajās programmās „Dauderos” tiks izmantoti LNVM krājuma priekšmeti, kas ļaus labāk izprast un uztvert dažādus vēstures periodus un notikumus.

Detalizēts programmu piedāvājums www.lnvm.lv un septembra ziņneša 9.-11. lappusē.

Programmu pieteikšana pa tālruni 67221357.

“Latvijas Monētu nams” uzsācis LNVM atbalsta kampaņu

Medaļas cena 21 Ls
10% muzejam
PALĪDZI TŪLĪT >>

Apzeltīta medaļa Bīskaps Alberts
pārklāta ar 999/1000 zeltu

Tās mērķis ir palīdzēt atjaunot Rīgas pils ugunsgrēkā cietušās Latvijas Nacionālā vēstures muzeja kolekcijas. “Latvijas Monētu nams” aicina iegādāties Rīgas dibinātājam bīskapam Albertam veltīto medaļu, daļu no ienākumiem ziedos muzeja krājumu uzturēšanai un restaurēšanai. Restaurācija ir nepieciešama Romas impērijas 3. gadsimta monētu depozieta monētām, Kurzemes un Zemgales hercogienes Annas Šarlotes Dorotejas portretam, kuru ap 1780. gadu gleznojis Kurzemes hercoga galma gleznotājs Frīdrihs Hartmans Barizjens, Cēsu pulka Skolnieku rotas karogam, Lāčplēša Kara ordeņa lentai u. c. muzeja priekšmetiem.

Rīgas dibinātājam bīskapam Albertam veltītā apzeltītā medaļa ietilpst medaļu kolekcijā “Latvijas vēsturiskie notikumi” un ir izdota 7000 eksemplāros. Medaļu par 21 latu (plus sūtīšanas izdevumi 3,49 Ls) var iegādāties mājas lapā www.atbalstivesturi.eu vai zvanot uz tālruni +371 67060578. 10% (no summas bez PVN) jeb 1,73 Ls no vienas medaļas tiks ziedoti muzeja krājumu uzturēšanai un restaurēšanai.

Kampaņa Latvijas Nacionālā vēstures muzeja atbalstam ilgs no 29. augusta līdz 30. septembrim.

Konference arheologa Ādolfa Stubava piemiņai

1. augustā apritēja 100 gadi, kopš dzimis arheologs Ādolfs Stubavs (1913-1986). Godinot viņa devumu Latvijas arheoloģijā 27. - 28. septembrī Latvijas Vēstures institūtā notiks starptautiska zinātniska konference. Tajā ar referātiem piedalīsies LNVM direktors Arnis Radiņš ar referātu „Daugavas pilskalni 13. gs. sākumā – interpretācijas jautājumi” un LNVM Arheoloģijas departamenta vadītājs Jānis Ciglis ar referātu „Jaunas atziņas par Sēlpils Spietiņu apmetni”.

Tradicionālā Skolotāju diena 19. septembrī „Dauderos”

Vēstures, kultūrvēstures, sākumskolas skolotāji un klašu audzinātāji kā ierasts rudenī tiek aicināti uz tradicionālo Skolotāju dienu Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā. Šogad tā notiks 19. septembrī LNVM nodaļā „Dauderi”. Sākums plkst. 15.00.

2012./13. mācību gadā Latvijas Nacionālo vēstures muzeju Rīgas pilī apmeklējušas 284 skolēnu grupas no 116 skolām. Aktīvākie muzeja sadarbības partneri bija Zolitūdes ģimnāzija (22 grupas), Rīgas 10. vidusskola (17 grupas), Rīgas 95. vidusskola (12 grupas), Rīgas Klasiskā ģimnāzija (11 grupas) un Rīgas 34. vidusskola (11 grupas).

Kā allaž apmeklētākās muzejpedagoģiskās programmas bija „Viduslaiku bruņinieki”, „Kā Pastariņam skolā gāja”, „Mana Latvija”. Visai aktīvi skolu audzēkņi izmanto iespēju atkārtot un gatavoties eksāmenam Latvijas vēsturē – šo programmu apmeklēja 19 grupas.

Izstādi „Kara vīra liktenis” apskatīja 20 grupas un diemžēl tikai divas skolēnu grupas paguva redzēt izstādi „100 Latvijas vēstures relikvijas” Rīgas pilī.

Muzejs izteiks visām skolām un skolotājiem pateicību par sadarbību, aktīvākās saņems brīvbiļetes nākamajiem apmeklējumiem.

2013./14. mācību gadā LNVM piedāvās jaunas ceļojošās

izstādes -
„Ceļā uz
Latvijas
brīvību” un
„Kas
pagātni
vētī –

nākotni svētī. Pieminekļu valdei – 90”, kā arī vēstures avotu un uzdevumu izlases izdevumu, tādējādi papildinās ceļojošās izstādes „Mēs, tauta” un „Ceļā uz Latvijas brīvību”. Tas palīdzēs skolotājiem daudzveidīgāk un saturīgāk sagatavot izstādes apmeklējumu.

Muzeja darbinieki arī informēs skolotājus par Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nākotnes scenārijiem, iepazīstinās ar jaunumiem – ceļojošajām izstādēm, muzejpedagoģisko programmu piedāvājumu „Dauderos”, u.c. Notiks aktīvāko skolu apbalvošana. Noslēgumā - ekskursija pa Dauderu namu un izstādes „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē” apskate gida pavadībā.

*Attēlā: Fon Bigneru ģimenes iedzīve „Dauderu” virtuvē.
Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.*

21. septembrī Āraišos senajiem latgaļiem veltīts pasākums

Āraišu arheoloģiskais muzejparka un Kultūrvēsturiskās vides saglabāšanas biedrība aicina septembra trešo nedēļas nogali veltīt senajiem latgaļiem. Šogad turklāt aprit arī 900 gadu, kopš Nestora hronikā „Pagājušo laiku stāsts”, kas datēta ar 1113.gadu, latgaļi pirmo reizi minēti rakstītā avotā.

21. septembrī Āraišu arheoloģiskā muzejparkā viesosies Latvijas Nacionālā vēstures muzeja arheologu zieds - Artūrs Tomsons, Irita Žeiere, Jānis Ciglis un Vitolds Muižnieks, iepazīstinot ar stāstiem par seno latgaļu apģērbu un rotām, bruņojumu, dzīves un apbedījumu vietām Vidzemes reģionā.

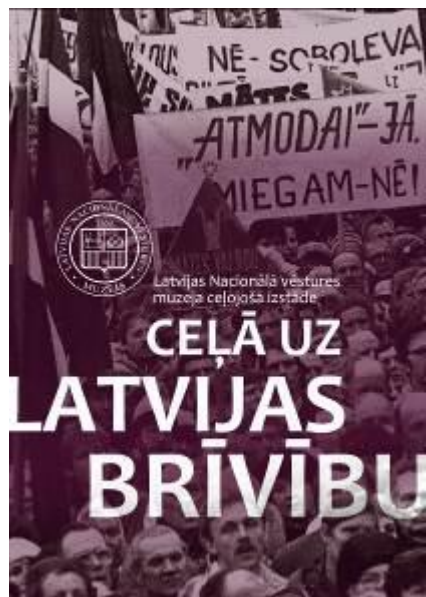
Īpaši interesanta solās būt seno latgaļu tērpu modes skate ar seno tekstiliju pētnieces Iritas Žeieres komentāriem. Būs arī vēstures kopu demonstrējumi, kas atainos seno latgaļu ikdienu un sadzīvi. Noslēgumā Dzērbenes folkloras kopa „Māras bērni” iepazīstinās ar vakarēšanas rituāliem, kam pamatā Dzērbenes

apkārtnē savāktais folkloras materiāls.

Attēlā: 11. gadsimta latgaļu sievietes un vīrieša apģērbs pēc Priekuļu Čūģeru kapulauka materiāliem.

Ainas Alksnes-Alksnītes zīmējums.

Aizsāk izglītojošu pasākumu ciklu par LTF Latvijas novados

Atzīmējot Latvijas Tautas frontes dibināšanas 25. gadadienu, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs izveidojis jaunu ceļojošo izstādi „Ceļā uz Latvijas brīvību”. Izstāde atspoguļo nelielu, bet ļoti nozīmīgu periodu Latvijas vēsturē no 1987. līdz 1991. gadam - Trešo atmodu, kuras rezultātā Latvija atjaunoja valstisko neatkarību.

Tajā var izsekot 1987., 1988., 1989., 1990., 1991. gada svarīgākajiem notikumiem un sabiedrības līdzdalībai pārmaiņu procesos. Īpaša uzmanība veltīta Latvijas Tautas frontes vēsturei, tās izveidei, mērķu un prasību evolūcijai, darbības metodēm un organizētajiem pasākumiem.

Izstāde „Ceļā uz Latvijas brīvību” 23. septembrī tiks izstādīta Daugavpils Valsts ģimnāzijā. Atklāšanas dienā vēstures un citu priekšmetu skolotājiem notiks izglītojošs seminārs ar LNVM

speciālistu līdzdalību. Oktobrī un novembrī ceļojošā izstāde būs aplūkojama Jēkabpilī, Cēsīs un Liepājā. To papildinās muzeja speciālistu lekcijas.

Izstāde saņēmusi LR Kultūras ministrijas projektu konkursa „Par Tautas frontes 25 gadu jubilejas pasākumu īstenošanu Latvijas reģionos” finansējumu 1500 Ls apmērā.

Valsts prezidents Āraišos

1. augustā Valsts prezidents Andris Bērziņš darba vizītē apmeklēja Amatas novadu un viesojās arī Āraišu arheoloģiskajā muzejā. Vizītes organizatori un ierosinātāji bija Amatas novada dome un tās vadītāja Elita Eglīte. Prezidents tika iepazīstināts ar aktuālajām problēmām. Pašvaldība iecerējusi nākotnē muzejparka teritoriju pārņemt savā valdījumā, tā sekmīgāk risinot Āraišu ezera sakārtošanu, uzturēšanu un labiekārtošanu.

Studenti praksē Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā

Jūlijā Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā tika īstenots līdz šim nebijis starpdisciplinārs eksperimentālās arheoloģijas projekts. Ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu tajā piedalījās Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes arheoloģijas un LU Humanitāro zinātņu fakultātes antropoloģijas studenti. Projektu atbalstīja LNVM un tā nodaļa Āraišu arheoloģiskais muzejparks, kā arī Latvijas Arheologu biedrība, vadīja LNVM Arheoloģijas departamenta galvenais glabātājs Artūrs Tomsons.

Daļēji eksperimentālās arheoloģijas ietvaros tika īstenota akmens un agrā bronzas laikmeta cilvēku praktisko izdzīvošanas un dažādu materiālu apstrādes iemaņu apguve kā arheoloģiskās prakses daļa, kas pirmo reizi notika kā alternatīva arheoloģiskajiem izrakumiem, arheoloģijas studentiem apgūstot zināšanas un izpratni par arheoloģiskā mantojuma veidošanos, aizvēsturē nepieciešamajām prasmēm dažādu materiālu apstrādē. Savukārt antropoloģijas studentiem tā bija iespēja trenēt lauka darba iemaņas un uzskatāmi vērot, kā veidojas pētnieka interpretācija par pētāmo materiālu.

Lauka nometne bija noslēgums projekta sagatavošanās fāzei, kurā notika iepazīšanās ar LNVM arheoloģijas krājumu. Tika apmeklēts arī Ķērnaves senvietu komplekss Lietuvā un akmens laikmeta krama atradnes Lietuvas dienvidu pierobežā.

Nometnes laikā notika bezripas keramikas gatavošana un apdedzināšana, trauku gatavošana ar izdedzināšanas metodi, auklu gatavošana no kaņepājiem, uguns ieguves un uzglabāšanas mēģinājumi, tika organizēta krama

apstrāde, izgatavots zvejas murds, apgūti arī kaula un raga apstrādes pamati. Daļa no nometnes laikā izgatavotajiem priekšmetu replikām nodots Āraišu arheoloģiskā muzejparka rīcībā kā papildinājums 2004. gadā projekta „Delfi” ietvaros uzbūvētajai bronzas laikmeta ēkai, kas veido būtisku Āraišu arheoloģiskā brīvdabas muzeja ekspozīcijas daļu. *Fotogrāfe Ilze Sirmā.*

Prezentē 2014. gadā plānoto dzintara izstādi

20. un 26. augustā interaktīvajā platformā „Rīga 2014 interactive” Latvijas Nacionālais vēstures muzejs Esplanādē prezentēja Rīgas – Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas ietvaros gatavoto izstādi „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”, aicinot iedziļināties trīs izstādes vadlīnijās: „Dzintars Latvijas aizvēsturē”, „Dzintars akmens laikmeta apģērba rotāšanā” un „Dzintars rotās”.

LNVM Arheoloģijas departamenta vadītājs Jānis Ciglis savā ziņojumā īsumā raksturoja muzeja krājumā esošo dzintara kolekciju, kurā ir ap 5000 vienību, un sīkāk pakavējās pie dzintara atradumiem Latvijas arheoloģiskajā materiālā līdz 14. gs.

Arheoloģijas departamenta pētniece Irita Žeiere prezentēja akmens laikmeta tērpa ar vairāk nekā simts dzintara piekariem rekonstrukcijas ieceri (pēc Zvejnieku kapulauka materiāliem), kuru paredzēts rādīt izstādē 2014. gadā.

Etnogrāfijas nodaļas vadītāja Ilze Ziņģīte sniedza pārskatu par muzeja krājumā esošo etnogrāfisko dzintaru, demonstrējot izcilāko eksemplāru digitālos attēlus. Prezentāciju atkārtoti iespējams noklausīties 4. septembrī no plkst. 15.00 līdz 16.00 Esplanādē.

Pēdējā šīsvasaras radošā darbnīca Āraišos

31. augustā Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā notika dzelzs kausēšana un māla podu dedzināšana amatnieka Eināra Dumpja vadībā. Lai no Latvijas pļavās paretam atrodamās purva rūdas jeb limonīta (dzelzs oksīda) iegūtu dzelzi, nepieciešams īpašs apstrādes process. Āraišos uzbūvētajā dzelzs kausēšanas krāsnī Meitu salā eksperimenta laikā tika kārtām bērtas kvēlojošas kokogles un attīrīta rūda. No 50 kilogramiem rūdas veiksmīgā eksperimentā var iegūt tikai puskilogramu smagu dzelzs gabalu, ko sauc par kricu.

Par to, ka 9.-10. gs. Āraišu ezerpils iemītnieki kausējuši dzelzs rūdu, liecina senlietu atradumu klāsts: šaurasmens cirvji, kalti, darbarīku fragmenti un rotas u.c. Ilgu laika posmu dzelzs rūdas kausēšanas process bija vienīgais veids, kā Latvijas teritorijā ieguva dzelzi un darināja no tā nepieciešamos darba rīkus un ieročus.

Radošo darbnīcu (arī bezripas podu gatavošanai un tāšu pīšanai) norisei 2013. gada vasarā atbalstu sniedzis Āraišu ezerpils fonds un Valsts Kultūrkapitāla fonds.

Attēlā: Dzelzs kausēšanas process. Fotogrāfe Agnese Ramata, LNVM.

Godina arheologu Jāni Graudoni

2013. gada 27. augustā 100 gadu jubileja bija arheologam Jānim Graudonim (1913-2005).

Turaidas muzejrezervāts viņa piemiņai šajā dienā rīkoja starptautisku zinātnisku konferenci „Pils. Arheoloģija. Muzejs. Arheologam Jānim Graudonim - 100”. Tajā piedalījās arī LNVM Arheoloģijas departamenta vadītājs Jānis Ciglis ar referātu „Jāņa Graudona devums Latvijas senvēstures izpētē”.

Numismātei Rasmai Ceplītei – 100

Rasma Ceplīte, ievērojama Baltijas numismāte, muzeja darba speciāliste, dzimusi 1913. gada 20. augustā Bauskas apriņķī Īslīces pagastā zemnieku ģimenē, viņas vecākiem piederēja ap 30 ha liela vecsaimniecība "Ceplēni". 1931. gada pavasarī Rasma Ceplīte uzsāka studijas Latvijas

Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā, kuru ļoti sekmīgi beidza 1938. gada 10. decembrī ar vēstures maģistra grādu. Studiju gados viņas zinātniskās intereses saistīja senvēsture – arheoloģija, un LU tika aizstāvēts diplomdarbs "Zemgaļu cilts".

Rasma Ceplīte sāka strādāt Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā (tolaik Valsts Vēsturiskais muzejs) jau studiju gados vispirms arheoloģijas nodaļā - no 1937. gada jūnija līdz 1939. gada aprīlim par rezerves (papildus) darbinieci; no aprīļa līdz 1940. gadam par arhivāra (nodaļas vadītāja) palīdzi – zinātnisko darbinieci. Piedalījās arī arheologa Valda Ģintera vadītajos izrakumos Daugmales pilskalnā un Salaspils Laukskolas kapulaukā, kā arī Mežotnes pilskalnā. 1940. gadā Rasma Ceplīte kļuva par zinātnisko darbinieci numismātikas nodaļā (toreiz kabinets). 1946. gada janvārī viņu iecēla par numismātikas nodaļas vadītāju. Šajā amatā viņa sabija līdz pat 1970. gada 26. oktobrim. Ilgu laiku Rasma Ceplīte bija vienīgā

vadošā numismāte – pētniece Latvijā. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (tolaik Latvijas PSR vēstures muzejs) bija viņas pirmā un vienīgā darbavieta vairāk nekā 33 gadus. Mūžībā Rasma Ceplīte aizgāja 1973. gada 12. janvārī.

Zinātniece devusi nenovērtējamu ieguldījumu ne vien Latvijas numismātikā, bet arī muzeja attīstībā. Numismātikas nodaļu no numismātikas kabineta, kas pastāvēja vēstures nodaļas ietvaros, viņa izveidoja par nozīmīgu, patstāvīgu LNVM sastāvdaļu, kur patlaban glabājas Baltijas valstīs lielākais numismātikas krājums – monētas, to depozi, bonistikas, faleristikas un medaļu kolekcijas.

Attēlā: Rasma Ceplīte. Foto no LNVM arhīva.

Līdzdalība LZA organizētā konferencē

LNVM Arheoloģijas departamenta galvenais glabātājs Ritvars Ritums 29. augustā piedalījās Latvijas Zinātņu akadēmijas izbraukuma sēdē – zinātniskajā konferencē „Mālpils novada kultūrvēstures jautājumi”, kurā nolasīja referātu „Arheoloģijas pieminekļi Mālpils novadā”.

Muzeja arheologi izrakumos Rundālē

Sadarbībā ar Rundāles pils muzeju LNVM Arheoloģijas departamenta speciālisti Ilze Mālkalniete un Dr. hist. Vitolds Muižnieks 2013. gada jūlijā veica arheoloģiskos pārbaudes izrakumus Rundāles pils ansambļa teritorijā, lai noskaidrotu 16., 17. gs. pils atrašanās vietu.

Senākās rakstīto avotu ziņas par pili ir no 16. gs. vidus. Tā pieminēta Livonijas piļu 1555. gada sarakstā. Rundāles muiža izveidota jau 15. gadsimta beigās un tā piederējusi Grothusu dzimtai. 1735. gadā Rundāli nopirka Ernsts Johans Bīrons un uzsāka jaunās pils celtniecību, pieaicinot arhitektu F.B. Rastrelli. Vecā pils jaunos saimniekus interesēja tikai kā labs būvmateriālu avots. Arhitekta Rastrelli projektā tā atzīmēta kā neliela taisnstūra formas celtne, kas atradusies pie vēlāk izraktā Rundāles pils dīķa. Jaunās pils celtniecības gaitā vecā ēka tika pilnībā nojaukta, izmantojot akmeņus, ķieģeļus un pat javu.

2007. gadā, labojot vecās pils teritorijā esošo ūdensvadu, atrada kādas ēkas pamatus, kas bija salikti no lieliem laukakmeņiem un daļēji sasaistīti ar kaķa javu. Izrakumu darbi tika sākti tieši ar šo pamatu tālāku atrakšanu un arheoloģisko izpēti.

Darbu gaitā izdevās noskaidrot, ka atsegtie pamati ir hronoloģiski vēlāka laika - 18. gs. - celtnes paliekas, kas atrodas daļēji virsū 16., 17. gs. pils mūriem. Vecā pils bijusi aptuveni 40 x 60 m liela celtne ar torņiem stūros. Iegūtie atradumi – krāsns podiņi, māla trauku lauskas, monētas, dažādi sadzīves priekšmeti un rotaslietas, apstiprina pils celšanas un pastāvēšanas laiku, sākot no 16. gadsimta līdz 18. gs. sākumam.

Laikmetīgās mākslas darbnīca „Dauderos”

31. augustā „Dauderos” notika Laikmetīgās mākslas centra (LMC) producētā festivāla „Survival kit 5” radošās darbnīcas atklāšana. Tās dalībnieki kopā ar britu mākslinieku Bahbaku Hašemi-Nezhadu (*Bahbak Hashemi-Nezhad*) vērsa uzmanību uz Sarkandaugavas kā apkaimes, vietas un teritorijas kompleksumu, arī uz tās īpašajām telpiskajām kvalitātēm.

Sarkandaugavas ekspedīcijā gūtie rezultāti tiks prezentēti no 10. līdz 14. septembrim festivāla laikā notiekošā simpozija „Lēnā revolūcija. Māksla un kultūra institucionālajās un teritoriālajās perifērijās” ietvaros. Mākslinieki, kuratori, mākslas institūciju pārstāvji un aktīvisti inscenēs, analizēs, pētīs un prezentēs dažādas marginālo pozīciju stratēģijas un taktikas.

piedāvājumi

Ceļojošās izstādes skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm piedāvā šādas ceļojošās izstādes:

1. „Latvija: Tauta. Zeme. Valsts”
2. „Latvija Brīvības cīņu laikā. 1919. – 1921.”
3. „Baltijas brīvības ceļš”
4. „Patiesība par Lielvārdes jostu?”
5. „Rīgas naudai - 800”
6. „Mēs, tauta”
7. „Valsts prezidenta institūcijai – 90”
8. „Kas pagātņi pētī, tas nākotņi svētī. Pieminēkļu valdei – 90”
9. „Ceļā uz Latvijas brīvību” (no 2014. gada janvāra).

Ceļojošo izstāžu eksponēšana - 3 Ls dienā. Izstādi uzliek un noņem muzeja darbinieki. Transportēšana iespējama vieglajā auto.

Muzejpedagoģiskās programmas skolām 2013./2014. m.g.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pamatekspozīcija Rīgas pilī uz nenoteiktu laiku slēgta.

LNVN muzejpedagoģiskās programmas muzeja speciālisti piedāvā LNVN nodaļā „Dauderi”.

1. „Kas ir muzejs?” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par muzeja funkcijām un daudzveidīgo darbu, ko veic muzeja speciālisti) S/sk., P/sk.;
2. „Mana mīļākā rotaļlieta” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās, ar kādām rotaļlietām bērni spēlējās pirms 10, 100 un 1000 gadiem) S/sk.;
3. „Ceļojums laikā no ledus laikmeta līdz 19. gs.” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par cilvēku dzīvi akmens, bronzas un dzelzs laikmetā un latviešu tradicionālo kultūru un dzīvesveidu 19. gs.) S/sk.;
4. „Senā skola” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās, kā agrākos laikos mācījās zemnieku bērni 19. gs.) S/sk., P/sk.;
5. „Latviešu gadskārtas” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni paplašinās zināšanas par latviešu gadskārtas svētkiem, ticējumiem.) S/sk., P/sk.;
6. „Mana Latvija” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par LR dzimšanas dienu un Lāčplēša dienu) S/sk., P/sk.;
7. „Viduslaiku bruņinieki” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par Rīgas pils vēsturi, bruņinieku ieročiem, dzīvesveidu. Būs iespēja iejusties nelielā bruņinieku svētku ainā, izmantojot viduslaiku tērpu un apbruņojuma atdarinājumus) P/sk.;
8. „Mode un uzvedības kultūra 17. – 20. gs” (muzejpedagoģiskā programma, darba lapas) P/sk., V/sk.;
9. „Latvijas muižu dārzi un parki” (muzejpedagoģiskajā programmā izmantotas unikālas 19.gs. beigū un 20. gs. sākuma fotogrāfijas un priekšmeti no LNVN krājuma) P/sk., V/sk.;
10. „Heraldika un ģerboņu vēsture Latvijā” (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par heraldikas principiem, ģerboņu vēsturi Latvijā, Latvijas Republikas ģerboņa izveidi, darba lapas) P/sk., V/sk.;
11. „Latvijas Republika 1918. – 1940. g.” (tematiskā ekskursija ekspozīcijā un izstādē „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, darba lapas) P/sk., V/sk.;

12. „Latvija Brīvības cīņu laikā” (lekcija, kurā, izmantojot LNVM krājuma fotogrāfijas, skolēni uzzinās par nozīmīgajiem 1918. – 1920. gada vēstures notikumiem) P/sk., V/sk.;
13. „Ražots Latvijā” (muzejpedagoģiskā programma par LR saimniecības, īpaši rūpniecības, attīstību) P/sk., V/sk.;
14. „Padomju cilvēka ikdienas dzīve 20. gs. 40. - 80. gadi” (muzejpedagoģiskā programma, kurā izmantotas fotogrāfijas u. c. priekšmeti no LNVM krājuma) P/sk., V/sk.;
15. „Latvijas valstiskās neatkarības zaudēšana” (lekcija, kurā izmantotas fotogrāfijas u.c. vēstures avoti no LNVM krājuma, darba lapas) P/sk., V/sk.;
16. „Ceļš uz Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu” (lekcija, kurā izmantotas fotogrāfijas u.c. priekšmeti no LNVM krājuma) P/sk., V/sk.;
17. „Latvija laika posmā no valsts dibināšanas līdz mūsdienām” (vēstures notikumu un procesu apskats, izmantojot fotogrāfijas, rakstītos vēstures avotus un vēstures literatūru, lai gatavotos eksāmenam vēsturē) P/sk., V/sk.;

Sagatavošanā: muzejpedagoģiskā programma „Tautastērpi Latvijas novados” P/sk., V/sk.

Muzejpedagoģiskās programmas LNVM nodaļā „Dauderi”

1. "Dauderu pasakas" (programma, kurā skolēni ar dažādu uzdevumu palīdzību iepazīst latviešu folkloras mantojumu) S/sk., P/sk.
2. "Dauderu stāsti" (programma, kurā skolēnus iepazīstina ar interesantiem un neparastiem priekšmetiem no Dauderu krājuma, stāsti par tiem) P/sk.

Muzejpedagoģiskās programmas LNVM nodaļā Āraišu arheoloģiskais muzejparks

1. "Akmens laikmets Latvijas teritorijā" P/sk.
2. "Izdzīvo teiku pasauli" Pirmskola, S/sk.

Muzejpedagoģiskās programmas apmeklējums: Ls 0,50 skolēniem, Ls 2 pieaugušajiem.

Maksa par muzejpedagoģiskās programmas vadīšanu latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām Ls 5.

Maksa par muzejpedagoģiskās programmas vadīšanu vidusskolas grupām latviešu valodā Ls 5, krievu valodā Ls 10. Grupām, kuru skaits pārsniedz 10 cilvēkus, atlaide 10%.

Grupas vadītājam un 3 skolēnus pavadošajām personām apmeklējums bez maksas.

Pirmskolas vecuma bērniem apmeklējums bez maksas.

Informācija, ekskursiju un muzejpedagoģisko programmu pieteikšana:

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Pils laukums 3 (Rīgas pilī, 3. stāvā).

Tālrunis: 67221357. Darba laiks: pirmdien - piektdien no 8.30 līdz 17.00.

LNVM nodaļa „DAUDERI” Sarkandaugavas iela 30, Rīga. Tālrunis: 67392229.

Darba laiks: pirmdien, otrdien – slēgts; trešdien - svētdien no 11.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS Āraiši, Amatas novads.

Tālrunis: 64107080. Līdz 1. novembrim pirmdien – svētdien no 9.00 līdz 19.00.

No 1. novembra pirmdien, otrdien – slēgts, trešdien - svētdien no 9.00 līdz 16.00.

Cenrādis

Cenrādis			
	Muzeja pamatekspozīciju, izstāžu un teritorijas apmeklējums		
1.1.	PAMATEKSPŌZĪCIJAS APMEKLĒJUMS (ar PVN)		
1.1.1.	Pieaugušajiem	1 persona	2,00
1.1.2.	Skolēniem	1 persona	0,50
1.1.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,00
1.1.4.	ģimenes biļete (1-2 pieaugušie ar 1-2 bērniem)	1 apmeklējums	2,50
1.2.	MUZEJA VEIDOTAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN)		
1.2.1.	Pieaugušajiem	1 persona	2,00
1.2.2.	Skolēniem	1 persona	0,50
1.2.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,00
1.2.4.	ģimenes biļete (1-2 pieaugušie ar 1-2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmeklējums	2,50
1.3.	VIESIZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN)		
1.3.1.	Pieaugušajiem	1 persona	2,00
1.3.2.	Skolēniem	1 persona	0,50
1.3.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,00
1.3.4.	ģimenes biļete (1-2 pieaugušie ar 1-2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmeklējums	2,50
1.4.	PAMATEKSPŌZĪCIJAS UN MUZEJA VEIDOTU TEMATISKU IZSTĀŽU APMEKLĒJUMS (ar PVN)		
1.4.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.4.2.	Skolēniem	1 persona	0,80
1.4.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.4.4.	ģimenes biļete (1-2 pieaugušie ar 1-2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmeklējums	3,80
1.5.	Ekskursija muzeja krātuvē (grupā līdz 10 personām)	1 persona	10,00
1.6.	Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs (grupā ne vairāk kā 30 personas) līdz 60 minūtēm		
1.6.1.	latviešu valodā	1 grupa	5,00
1.6.2.	svešvalodā (angļu, krievu, vācu valodā, izņemot krievu valodu 1.-9.klašu skolēniem)		
1.6.3.	krievu valodā 1.-9.klašu skolēniem	1 grupa	5,00
1.7.	„DAUDERU” PARKA BRĪVDABAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN)		
1.7.1.	Pieaugušajiem	1 persona	0,50
1.7.2.	Skolēniem	1 persona	0,20
1.7.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	0,40
1.7.4.	ģimenes biļete (1-2 pieaugušie ar 1-2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmeklējums	0,70

pamatinformācija

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā, LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi - tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības. Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no visnenākajiem laikiem līdz mūsdienām, kam ir arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme.

LNVM īsteno izstāžu darbību Latvijā un ārvalstīs, veic pētniecisko darbību, organizē konferences un seminārus, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Āraišu arheoloģiskais muzejparks un „Dauderi”.

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKO MUZEJPARKU

veido 9.-10. gs. latgaļu nocietināta dzīves vieta – ezerpils (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis) un tās rekonstrukcija, 14.-17. gs. viduslaiku pilsdrupas (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis), un teritorija ar akmens un bronzas laikmeta mājokļu rekonstrukcijām, kuri izvietoti 12 ha lielā teritorijā Āraišu ezera krastā netālu no Cēsīm. Kopš 20. gs. 90. gadu sākuma to attīstīja kā Baltijā pirmo brīvdabas arheoloģisko muzeju. Citu līdzīgu muzeju vidū Eiropā Āraišu arheoloģiskais muzejparks izceļas ar unikāliem arheoloģiskiem atradumiem, rekonstrukcijas atrašanos oriģinālā vidē un Vidzemei raksturīgo, labi saglabājušos kultūrvēsturisko ainavu, kas pozitīvi kontrastē ar mūsdienu urbāno vidi.

„DAUDERI”

izvietoti vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā - bijušā "Waldschlösschen" īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. Jau laikabiedri to atzinuši par vienu no glītākajām Rīgas privātmājām. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs „Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu.

„Dauderi” piedāvā ne vien izstādes, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

LNVM

<http://www.draugiem.lv/www.lnvm.lv>

https://twitter.com/LV_vest_muzejs

<http://www.facebook.com/latvijasnacionalais.muzejs>

<http://youtube.com/LNVMRigaspils>

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS

<http://www.facebook.com/araisi.lakefortress>

<https://twitter.com/araisimuseum>

flickr.com - Araisi Iron Age Lake Fortress; [vimeo](http://vimeo.com) - AraisiLake fortress.

„DAUDERI”

https://twitter.com/Dauderi_LNVM

<http://www.facebook.com/dauderi.lnvm>

<http://www.draugiem.lv/www.dauderi.lv>